

TARTALOM.

I. Egyházi dolgozatok.

Az Isten lelkét meg ne oltjátok. Egyh. beszéd. Dézsi Mihály	17
A hit virágai. Imák a nők számára. (IX.—XI.) Rédigér Géza	23
Az én imádságom. Albert János	146
A papi pálya lényeges jele. Csegezy László	150
Igaz-e, hogy az Isten lakozzék e földön? (Imaház megnyitó beszéd.) Csifó Salamon	213
Hálaadás az év terményeiért Egyh. beszéd. Ferencz József	281
Ima özv. Kriza Jánosné Füzy Borbála koporsójánál. Ferencz József	336
Karácsoni egyh. beszéd. Dézsi Mihály	341

II. Hittaniak, bölcselmiek.

Vallás és művészet. Péterfi Dénes	1
A bihari remete vallásos gondolatai. Deák Ferencz	7
Gyöngymondatok. (Ujkori íróktól.) Gyűjtötte: Kiss Mihály 54, 119, 183, 241, 298.	
— A khinai népvallásról s annak a buddhizmus befolyása alatt történt módosulásairól. Dr. gr. Kuun Géza	91
— Alkudozó theologia. Richard A. Armstrongtól. Dr. Brassai	125
— Petőfi vallásos eszméi. Dézsi Mihály	193
— Buddha és Jézus. Dall után. Vári Albert	204
Egy új történetbölcséleti rendszer. (II.) Dr. Gál Kelemen	249
A Krisztus nem imádás tana 1570-ben. Kanyaró Ferencz	309

III. Nevelés- és oktatásügyiek.

Vallás az elemi iskolákban. I. G. Fitchtól. Varga Dénes	314
A régi olympiai játékok felújítása	360

IV. Életiratok, történelmiek.

Unitárius történetírás és Kálvinorthodoxia. (Folyt.) Kanyaró Ferencz	27, 156
--	---------

IV

Jegyzetek a bágyoni unitárius ekkla multjából és jelenéből. Fodor András	45, 105
Buzogány Áron. Életrajz. Ferencz József	65
Broser Péter élete és krónikája. Jakab Elek	96
Pótlék a bágyoni belső emberek névsorához. Benczédi G.	190
Ujabb adat Broser Jánosról. Bakóczy János	191
CXV-ik zsoltár Báthory Zs. korában. Közli Kanyaró Ferencz	221
Egyh.-tört adatok: CXXV. A csöbi oratorium elpusztítása és kárpótlása. Közli Végh Mihály	226
A frankfurti egyetem hallgatói Erdélyből. Kanyaró Ferencz	289
Népesedési kimutatás a mult száz év végéről. Közli Benczédi Gergely	346
Népesedési kimutatás a jelenről és összehasonlítás. Péterfi Dénes	349

V. Egyházi élet.

Ferencz József püspök jubileuma. Dézsi M.	236
A bölöni zsinat	265

VI. Vegyesek.

Párisi levél. Charrnaud Dezső	50, 111, 171, 228, 291, 352
---	-----------------------------

VII. Irodalmi értesítő.

Könyvismertetések	55, 184, 300
Gordon Sándor könyvéről. Péterfi D.	180

VIII. Aranykönyv.

A budapesti unitárius egyházközség javára tett adományok 63, 192, 248. Nyilvános köszönet 64, 124. Sepsiszentgyörgyi unitárius templom építésére adakoztak 64, 124. Kolozsi ekklánkban 64. Adakozások a Székely-Udvarhelyt építendő templomra Nagyajtai egyh.-község javára 192. Adakozások a bölöni templomra. Kedei unitárius templom építési költségei fedezésére 307. Tóth Ferenczné Benkő Zsuzsánna hagyománya 242.

IX. Különfélék.

Felhívás, Az amerikai unitárius társulat, Kitüntetés, A vallás és közokt.-ügyi ministerium 59, A koronaőr-választás és az unitáriusok 60, A kolozsvári unitárius főiskola 61, A valódi rationalismusról 62,

Füzetünk. Kétféle hitetlenség 121, A pápának 122, Sándor Ferencz 123, Ferencz József püspök jubileuma, Tisztelgés 186, A br. Baldácsy-alapítvány, Albert János jubileuma 187, Egy tanfelügyelő kitüntetése. A brit és külföldi unitárius társulat 188, Kollegiumunk értesítői a milleniumra, dr. Kovács Ödön 189, A francia-porosz háboru és a pápai csalhatatlanság 243, Egyházpolitikai törvények, Templom- és papszentelési ünnepély 244, Bedő Albert, Amerikai vendég 245, Dr. Martineau bölcselmi fejlődése 246, Az akadémia idej értesítője, Iskolai értesítők, A pozsonyi ág. hitv. theol. akad. 247, Az egyházpolitikai törvények 303, Az unitárius egyház, Az unitarismus Japánban, Unitárius missió Khinában 304, Derzsi Károly bpesti lelkész levele, A dévai állami tanítóképző-intézet 305, A II. orsz. és egyetemes tanügyi congressus. Szarvas Gábor 306. A marosvásárhelyi unitár l. egyház. Papi fizetések Amerikában stb.

Gyászhirek 62, 123, 190, 247.

KERESZTÉNY MAGVETŐ.

XXX. évf.

Január—Február. 1895.

1-ső füzet.

Vallás és művészet.

Vallás és művészet, az emberi szellemnek e csodás nyilvánulása egymással mindig közeli viszonyban állottak. Mindkettő magában az emberi lélekben gyökerezik, alapjuk már alkotásilag, eredetileg ott van az ember lelkében, mint a virág szépsége és illata, annak alkotásában. Mindkettő az emberi szellemnek életnyilvánulása, tevékenysége és mindkettőnek élete: ama magasztosult szellemi állapot, ama benső elragadtatás, az ihlet, melyből nagy gondolatok, fenséges eszmék származnak ki, s melyet mindig bizonyos boldogságérzet, a gyönyörnek egy bizonyos neme követ.

Vallás és művészet egymással a legszorosabb, legbensőbb összeköttetésben vannak. Alkotó elemük a képzelet, a szemlélődés, melylye a dolgok mélységeibe szállanak s merülnek bé, s fenséges, mérhetetlen magaslatokon szárnyalnak. A vallásnak és művészetnek közös vonását lehet feltalálni bizonyos mértékig magában a célban is, mely előttük lebeg, s mely nem más, mint az emberi lelket fölemelni, az eszményiek által nemesíteni, az életet széppé, mennyire lehet, boldoggá tenni.

Vallás és művészet az ember benrejlő, eredeti szükségletén, veleszületett jobb ösztönén alapulnak. Az emberiség történelmében úgy jelennek meg, mint két oly rokon szellemi hatalom, melyek, bár sokszor fény helyett homálynak s mélyreható romlásnak voltak forrásai, az eszményvilág fátklyáját leginkább ragyogtatták s a művelődés utjain, ha megszakításokkal is, mint fényes áramok vonulnak át.

A vallás és művészet fejlődésük első fokain a legszorosabban össze vannak növe, úgy, hogy ott elkülönítésükről, külön határok megjelöléséről még egyáltalán nem is lehet szó. „Minél inkább különböznek a népek vallásai egymástól, annál különbözőbbek művészeti is.” Történelmük további folyamán, most az egyik, majd a másik jut fölényre és rendeli alá magának a másikat; és történelmük egyszersmind azt a kiválóan érdekes jelenséget is mutatja, hogy az egyik nép érzelem- és gondolatvilágában a vallás fejlesztődött inkább, holott a másikéban a művészet. A héberek lettek a vallási fejlődésnek